

[Innan sammagetet,]

Statistisk öfversigt af folkskoleväsendet i Finland under läseåret 1872—73.

Upprättad af Öfverstyrelsen för skolväsendet.

I. Seminarierna för bildande af folkskollärare och lärarinnor.

Under läseåret 1872—73 hafva endast två sådana anstalter funnits, nemlig seminariet i Jyväskylä, hvilket består af två från hvarandra skilda afdelningar, den ena för mans- och den andra för qvinnoelever, åsyftande att bilda lärare och lärarinnor för folkskolor med finskan till undervisningsspråk, och seminariet i Ekenäs med endast qvinnoelever, ämnade till lärarinnor vid folkskolor med svenska till undervisnings-språk.

Seminariet i Jyväskylä har under läseåret varit i jemn verksamhet från den 20 Augusti 1872 till den 13 Juni 1873, med undantag af jul- och påskferierna, under ledning af anstaltens direktör, biträdd i afseende å qvinnoafdelningen af föreståndarinnan. Undervisningen i seminariet har varit fördelad emellan ofvannämnda personer och 8 lektorer samt 3 lärarinnor; i den med seminariet förenade normalskolan för gossar af skolans föreståndare och 14 folkskollärarekandidater, i normalskolan för flickor af skolans föreståndarinnan med bi-

träde af en folkskollärarinna och 15 lärarinnekandidater. I barnträdgården har dess föreståndarinna, biträdd af lärarinnekandidaterna i tur, handhaft vård och undervisning. Barnkrubban har stått under seminarii föreståndarinnans uppsigt och vården om barnen handhafts likaledes af lärarinnekandidaterna i tur.

Antalet elever, som under läseåret åtnjutit undervisning vid seminariet, har varit följande:

I mansafdelningen	I kl.	28.
"	II "	28.
"	III "	20.
"	IV "	<u>14.</u> 90.
I qvinnoafdelningen	I kl.	32.
"	II "	19.
"	III "	23.
"	IV "	<u>15.</u> 89.

Bland manseleverna var det öfvervägande antalet eller femtio söner till besuten allmoge, af de öfriga voro: 3 söner af prester och lärare, 7 söner af klockare och kyrkobetjente, 1 son till vaccinatör, 9 söner af handtverkare, 5 söner af förvaltare och landbönder, 12 söner af inhysingar och arbetskarlar samt 3, hvilkas fader är okänd.

Af qvinnoeleverna var en större del eller trettiotvå döttrar till prester och lärare, samt af de öfriga 1 dotter till professor, 16 döttrar till civila tjenstemän, 1 dotter till militär, 11 döttrar till bönder och jordbrukskarlar, 12 döttrar till handlande, handtverkare m. m., 7 döttrar till klockare och kyrkobetjente, 2 döttrar till vaktmästare, 2 till sjömän och 3 till arbetsfolk.

Fyra tiofem elever å hvardera afdelningen voro interner, de öfriga externer.

Från seminariet dimitterades 14 lärare och 15 lärarinnekandidater.

I de med seminariet förenade folkskolorna har elevantalet varit följande:

I goss-normalsskolan:

På förberedande afdelningen	6.
„ första klassens lägre afdelning	18.
“ ” ” högre ”	9..
„ andra ” båda sammansl. afd. . .	7.
„ tredje ” lägre afdelning	<u>7.</u> 47.

I flick-normalsskolan:

„ förberedande afdelningen	8.
„ första klassens lägre afdelning	18.
“ ” ” högre ”	15.
„ andra ” lägre ”	10.
“ ” ” högre ”	5.
„ tredje ” lägre ”	12.
“ ” ” högre ”	<u>4.</u> 72.

I barnträdgården:

Gossar	21.
Flickor	<u>29.</u> 50.

I seminariets barnkrubba har vårdats 11 flickor, hvilka alla, utom en minderårig, gått i barnträdgården eller flicknormalsskolan och ärö inberäknade i ofvanstående antal. Hela antalet elever vid seminariet och dertill hörande uppfostringsanstalter utgjorde således 349.

Seminariets bibliothek har under läseåret 1872—73 ökats med följande volymer.

Inhemsk litteratur.

Skrifter på finska språket:

Böcker genom köp	28 volymer.
” . . . ” föräring	16 ”

Tidningar genom köp 19 volymer.

Skrifter på svenska språket:

Böcker genom köp 23 "

" " föräring 24 "

Tidningar genom köp 14 "

Utländsk litteratur.

Skandinavisk litteratur:

Böcker genom köp 28 "

" " föräring 2 "

Tidningar 3 "

Tysk litteratur:

Böcker genom köp 9 "

" " föräring 1 "

Tidningar genom köp 4 " 171 vol.

För undervisningen i geografi har följande materiel tillkommit:

Generalkarta öfver Finland, norra delen 2 exx.

Suomen tilastollinen kartta 2 exx.

Jyväskylän pitäjän kartta 1 ex.

För undervisningen i anatomi:

6 st. plastiska afbildningar.

Tabell öfver de allmännast begagnade fodermed-lens och födoämnenas kemiska sammansättning.

För historiska undervisningen:

Wandkarte der alten Welt von Kornatski.

För undervisningen i naturvetenskaperna:

99 målade fåglar af M. v. Wright.

Plastisch nachgebildete Pilze.

För musikundervisningen:

Pianoskola af Beijer 3 exx.

Sångduetter vid piano af Schultz 1 ex.

" " " " Wennerberg 1 ex.

Musikalischs Wochentblatt af Frutgel. 3:tes Jahrg.

Walituita Suom. Seuran Lauluja. Læthén.

Seminariets myntsamling har under året ökats med 1 guld-, 19 silfver- och 36 kopparmynt samt ett af blandad metall; genom köp med 1 platina- och 5 kopparmynt.

Till antikvitetssamlingen har förärats: sex stycken, deribland ett st. runstaf från 1576.

Folkskollärarinnneseminariet i Ekenäs, som öppnades den 12 Oktober 1871, har under läseåret 1872—73 varit i oafbruten verksamhet, under ledning af direktör och föreståndarinna, med två klasser. Undervisningen har varit fördelad emellan ofvannämnda personer samt 2 lektorer och 2 lärarinnor.

Elevernas antal vid läseårets början utgjordes af 27 på I och 23 på II klassen eller 50 tillsammans, af hvilka 20 voro interner, de öfriga externer. Af de efter sista inträdesförhöret intagna elever voro 2 döttrar af professorer, 1 af domprost, 5 af andra prester, 2 af skollärare, 3 af civila tjenstemän, 2 af apothekare, 1 af handlande, 4 af landtbrukare och 1 af torpare.

Seminariets bibliothek har ökats med följande:

Genom köp med 59 verk.

" föräring " 32 "

Folkskollärareseminariet i Nykarleby invegs den 1 September 1873. Lärarepersonalen utgjordes af direktör och 4 lektorer.

Antalet inträdessökande till seminariet var 31, af hvilka 29 voro närvarande vid inträdesförhöret, som anställdes den 30 Augusti. Af dessa blefvo 27 antagna till elever på pröfvotid, bland hvilka 4 voro från Nyland, de öfriga från Österbotten, men ingen från

Åland. I afseende å stånd voro alla af allmogen utom 3, af hvilka 1 var son af provincialläkare och 2 af klockare. Tio elever erhölllo plats som interner, de öf- riga måste hyra sig qvarter i staden.

II. Öfversigt af de stående folkskolorna under läseåret 1872—73.

A) Städernas folkskolor.

Nylands län.

Af länets 4 städer hafva följande 3 under läseåret haft inallés *nitton*, nämligen 7 högre och 12 lägre, folkskolor i verksamhet: *Borgå* 2 högre, *Helsingfors* 4 högre och 11 lägre, samt *Lovisa* 1 högre och 1 lägre.— Af dessa folkskolor är o blytt lägre skolan i Lovisa samt 1 af de lägre skolorna i Helsingfors tillkomna under detta läseår.

Under hösten 1873 begynte äfven i *Ekenäs*, som förut fått sig beviljadt understöd af bevillningsmedlen, en lägre folkskola sin verksamhet, och en högre skola kommer oförtöfvat att öppnas.

Åbo och Björneborgs län.

Af länets 6 städer hafva följande 4 haft *nitton* folkskolor, 10 högre och 9 lägre, i verksamhet: *Björneborg* 1 högre och 1 lägre, *Nystad* 2 högre och 2 lägre, *Raumo* 3 högre och 1 lägre, *Åbo* 4 högre och 5 lägre. Fleralet af dessa, nämligen samtliga folkskolorna i Nystad och Raumo samt alla de högre och 1

lägre skola i Åbo, voro nu sitt första läseår i verksamhet.

Under år 1873 har *Mariehamn* beviljats statsunderstöd för en högre folkskola.

Den nya organisationen af *Björneborgs* folkskolor, för hvilken staden den $\frac{7}{6}$ 1872 fått sig ett ökad understöd af allmänna medel beviljadt, infördes om hösten 1873, genom inrättandet af 2 högre och 3 lägre skolor.

Nådendal har veterligen ej ännu gått i författning om någon organisation af sitt folkskoleväsende.

Tavastehus län.

Länets 2 städer hafva haft inalles *sex* folkskolor, 4 högre och 2 lägre, i verksamhet, nämligen såväl *Tavastehus* som *Tammerfors* hvardera 2 högre och 1 lägre. Folkskolorna i Tammerfors öppnades med detta läseår.

Wiborgs län.

Följande 3 af länets 5 städer hafva haft inalles *tio* folkskolor, 3 högre och 7 lägre, i verksamhet: *Fredrikshamn* 2 lägre, *Wiborg* 2 högre och 4 lägre, *Willmanstrand* 1 högre och 1 lägre. — Samtliga folkskolorna i Wiborg hade öppnats i början af detta läseår.

Under år 1873 beviljades *Willmanstrand* statsanslag äfven för en högre folkskola för gossar, hvilken likasom 2 högre folkskolor i *Fredrikshamn* öppnades samma höst.

Kexholm och *Sordavala* hafva veterligen ännu ej vidtagit någon åtgärd för erhållande af tidsenliga folkskolor.

S:t Michels län.

Endast 1 af länets 3 städer, nämligen *S:t Michel*, har under året haft folkskolor: inalles *tre*, 2 högre och 1 lägre, hvilka samtligen voro nyinrättade.

I *Heinola* öppnades om hösten 1873 två högre folkskolor, för hvilka staden den ¹³ 1872 fått sig statsanslag beviljad.

Nyslott har ännu ej gått i författning om erhållande af folkskolor.

Kuopio län.

Af länets 2 städer har *Kuopio* haft inalles *fyra* folkskolor, 2 högre och 2 lägre, i verksamhet. Dessa voro alla nya.

Deremot har *Joensuu* ännu ej vidtagit någon åtgärd för sitt folkskoleväsendes organisation.

Wasa län.

Utom *Jyväskylä*, der seminariets normalskolor motsvara stadens behof af folkskolor, hafva endast 2 af länets 7 städer haft, till ett antal af *åtta*, 4 högre och 4 lägre, folkskolor under läseåret, nämligen *Kristinestad* 2 högre och 1 lägre samt *Nikolaistad* 2 högre och 3 lägre. — Kristinestads samtliga folkskolor hade under detta läseår uppstått.

Under 1873 har äfven *Gamla Karleby* beviljats statsunderstöd, och såväl der som i *Jakobstad*, hvilken den ¹⁷ 1872 fått sig anslag af allmänna medel beviljad, öppnades om hösten 1873 två högre folkskolor.

Kaskö och *Nykarleby* hafva deremot ännu ej gått i författning om sitt folkskoleväsendes organisation.

Uleåborgs län.

En af länets 4 städer, nämligen *Brahestad*, hade under detta läseår *två* folkskolor, båda lägre, i verksamhet, och under hösten 1873 öppnades dersammastädes 1 högre folkskola.

Sammaledes öppnades om hösten 1873 två högre folkskolor i *Kajana*; och *Uleåborg* har den $\frac{2}{3}$ 1873 beviljats statsanslag för organisation af folkskolor.

Tornedal har ännu ej vidtagit åtgärd för inrättande af folkskolor.

Af samtliga 33 städer i landet hafva således intill utgången af läseåret, *Jyväskylä* inberäknadt, endast *aderton* genom redan inrättade folkskolor påbörjat samt i mer eller mindre mon utfört den påbjudna organisationen af sitt folkskoleväsende. Af de inalles 74 skolor, som i dessa städer voro i verksamhet, hade 34 ej före detta läseår existerat.

Derutöfver hafva ännu *sju* städer, bland dem 3 under år 1873, ansökt och fått sig beviljadt understöd af allmänna medel, samt 1 äldre skolkommun likaså under år 1873 fått förökadt anslag. — I 5 af dessa städer hafva äfven folkskolor, inalles 8 högre och 1 lägre, under hösten 1873 blifvit inrättade. Då till antalet af dessa folkskolor läggas de 6 högre och 3 lägre, hvilka vid samma tidpunkt tillkommo i äldre skolkommuner, utgjorde hela tillväxten af folkskolor i städerna vid början af läseåret 1873—74 *aderton* (14 högre och 4 lägre).

Öfriga *åtta* städer hafva ännu ej ställt sig folkoleförordningens § 102 till efterrättelse.

B) Folkskolorna på landet.

Nylands län.

Af länets 38 församlingar hafva följande 21 haft inalles *trettionio* folkskolor i verksamhet: *Orimattila* och *Perno* socknar hvardera 4, *Helsinge* och *Lojo* socknar hvardera 3, *Anjala*, *Elimä*, *Iittis*, *Kyrkslätt* socknar, *Liljendals* kapell, *Mäntsälä*, *Pojo* och *Wichtis* socknar enhvar 2, samt *Artsjö* socken, *Borgnäs* kapell, *Ingo*, *Karis*, *Karislojo* socknar, *Nummis* och *Sammatti* kapell, *Sibbo* och *Sjunded* socknar enhvar 1 folkskola. — 6 af dessa folkskolor, nämligen 2 af *Perno* sockens (*Gammelby* och *Härkäpää* distrikters), den svenska i *Lojo* och 1 af *Helsinge* sockens skolor (*Königstedt* distrikts) äfvensom folkskolorna i *Karis* och *Karislojo* socknar, hafva under detta läseår uppstått. — *Mäntsälä* sockens folkskolor underhållas genom en enskild testamentsfond, åtnjuta ej statsunderstöd och stå under domkapitlets i *Borgå* inspektion.

Under år 1873 har dessutom åt 4 församlingar, nämligen *Askola* och *Strömfors* kapeller samt *Mörskom* och *Nurmijärvi* socknar, beviljats statsunderstöd. Före år 1873 har detsamma kommit 3 andra församlingar, nämligen *Esbo* socken, *Pusula* och *Pyhäjärvi* kapeller, till del, hvarförutom *Artsjö* socken tillförsäkrats statsunderstöd för äfven en flickskola.

Af dessa hafva endast 2 församlingar under hösten 1873 inrättat folkskolor, nämligen *Esbo* 1 och *Mörskom* 2; då härtill kommer en femte folkskola i *Orimattila*, för hvilken statsunderstöd förut beviljats, utgjorde tillväxten i skolantalet vid början af läseåret 1873—74 fyra.

Följande 10 församlingar hafva ännu ej ansökt

om anslag af allmänna medel till folkskolas inrättande: Degerby och Snappertuna kapell, Ekenäs landsförsamling, Tenala och Bromarf socknar, Östersundom kapell, Thusby och Borgå socknar, Pukkila kapell och Lappträsk socken.

Åbo och Björneborgs län.

Endast följande 9 af länets 118 församlingar haft inalles tretton folkskolor i verksamhet: *Bjerno-Öfverby* och *Dragsfjerd* kapell (Dahlsbruk), *Halikko* och *Letala* socknar enhvar 2, samt *Hinnerjoki* kapell *Kumo*, *Pungalaitio*, *Sund* och *Wirmo* socknar enhvar en folkskola. — Nyinrättade bland dessa folkskolor voro följande 7: båda folkskolorna i *Bjerno-Öfverby* och *Letala*, goss-skolan i *Halikko* samt folkskolorna i *Kumo* och *Wirmo*.

Statsunderstöd har under år 1873 beviljats följande 4 församlingar: *Kimito* och *Kisko* socknar, *Suoniemi* kapell och *Tavastkyro* socken (samfält med *Wiljakkala* kapell), samt före år 1873 följande 8 församlingar: *Bjerno* socken (Tykö bruk), *Hvitthis*, *Karkku*, *Saltvik*, *Tyrvis* och *Uskela* socknar samt *Koskis* och *Westanfjerd* kapell.

Under hösten 1873 hafva inalles 7 nya folkskolor blifvit öppnade, nämligen en skola i enhvar af följande församlingar: *Karkku*, *Kimito*, *Kumo* (flickskola), *Saltvik*, *Suoniemi*, *Tyrvis* och *Uskela*.

Följande 98 församlingar hafva ännu icke ansökt om anslag af allmänna medel till folkskolors inrättande, nämligen: *Wårdö*, *Kumlinge*, *Brändö*, *Föglö* socknar, *Söttunga*, *Kökar* kapeller, *Lemlands* socken, *Lumparlands* kapell, *Hammarlands*, *Jomala*, *Finströms* socknar, *Eckerö*, *Geta* kapeller, *Pyhämaa*, *Nykyrka*,

Töfsala, Wehmo socknar, Nystads landsförsamling, Iniö, Gustafs, Welkua, Lokalaks kapeller, Nagu, Korpo, Houtskär, Rimito, Lemo socknar, Merimasku, Karjala, Wehmalais, Mietois, Willnäs kapeller, Sagu, Pargas, Pemar, Piikis, S:t Karins socknar, Karuna, Kuustö, Kakskerta kapeller, Hiittis, Kiikkala, S:t Bertils socknar, Finnby, Suomusjärvi, Muurla, Angelniemi kapeller, Ulfsby, Norrmarks, Nakkila, Sastmola, Siikais, Eura, Euraåminne, Lappo socknar, Björneborgs och Raumo landsförsamlingar, Påmarks, Kulla, Hvittisbofjerd's, Kiukais, Hongilaks, Luvia, Yläne kapeller, Ikalais, Parkano, Kankaanpää, Mouhijärvi socknar, Karvia, Honkajoki, Suodenniemi, Kiikka, Kiikois kapeller, Loimijoki, Alastaro, Kjulo, Säkylä, Pöytis socknar, Metsämaa, Orihpää, Wambula, Kauvatsa, Harjavalta kapeller, S:t Mårtens, Lundo, Nousis, Masku, Reso, S:t Marie socknar, Nänddals landsförsamling, Eura, Karinais, Brunkala, Wahto, Rusko och Paattis kapeller.

Tavastehus län.

Af de 49 församlingarna i länet hafva följande 24 haft inalles trettiotre folkskolor under läseåret: *Akkas, Hattula, Hausjärvi, Janakkala, Jämsä, Kangasala, Loppis, Tammela* och *Urdiala* socknar enhvar 2, samt *Birkkala, Hauho, Hollola* socknar, *Jokkis* kapell, *Kalvola, Nastola, Orihvesi, Padasjoki, Ruovesi, Sääksmäki* socknar, *Teisko, Tottijärvi, Tuulois* och *Tyrväntö* kapell samt *Wond* socken enhvar 1 skola. — Under detta läseår öppnades endast de 3 folkskolorna i Birkkala, Kalvola och Tottijärvi.

Statsunderstöd för folkskolors inrättande har under år 1873 beviljats 3 kommuner, nämligen *Koskis* och *Kärkölä* kapell samt *Lempälä* socken, hvarför-

utom äfven Nastola och Sääksmäki fått sig under läseåret nya anslag, nämligen den förra kommunen för en gemensam högre folkskola, den senare för en flickskola. 2 andra kommuner, nämligen *Lampis* socken och *Luopiois* kapell hafva redan förut fått sig anslag tillförsäkrade.

I enhvar af följande 5 församlingar öppnades under hösten 1873 en högre folkskola: *Koskis*, *Lempälä*, *Luopiois*, *Nastola* (Sipura skoldistrikt), *Padasjoki* (flickskolan återöppnad).

Följande 20 församlingar hafva ännu icke ansökt om anslag af allmänna medel till folkskolors inrättande: Kuru kapell, Yläjärvi kapell, Wesilaks, Messuby, Pelkäne, Sahalaks socknar, Kyhmäkoski, Humppila, Berttula, Sommarnäs kapeller, Somero socken, Rengo kapell, Tavastehus landsförsamling, Korpilaks, Längelmäki, Kuhmois socknar, Kuorehvesi, Eräjärvi, Kuhmalaks kapeller samt Asikkala socken.

Wiborgs län.

Af länets 55 församlingar hafva följande 15 under året haft inalles *trettio* folkskolor, bland hvilka 2 lägre, i verksamhet: *Wiborgs* socken 4 (Nygårds 3 skolor), *Sippola* och *Sordavala* socknar (Siitoinska skolan) hvardera 3, *Björkö*, *Hiirola*, *Impilaks*, *Kronoborg*, *Räisälä*, *Walkeala*, *Wederlaks*, *Wekkelaks* socknar enhvar 2, samt *S:t Johannis* (Trångsund), *Jääskis*, *Luumäki* och *Ruskeala* socknar enhvar 1 folkskola. — Skolorna i *Jääskis*, *Luumäki*, *Ruskeala* och *Räisälä*, inalles 5, voro under detta läseår inrättade.

2 kommuner, nämligen *Kivinebb* och *Nykyrka* socknar; hafva under år 1873 samt 3 andra, nämligen *S:t Andreæ*, *Kirvus* och *Kymmene* socknar, redan förut

fått sig statsunderstöd beviljadt. I S:t Andræ har skolan gått in af brist på lärarinna och i de två senare kommunerna hafva skolor ännu ej blifvit öppnade.

Följande 35 församlingar hafva således ej ännu veterligen gått i författning om erhållande af folkskola: Kuolemajärvi socken, Lavansaari, Seitskaari, Hoglands och Tytärsaari öförsamlingar, Säkkijärvi, Pyttis, Lappvesi, Klemis, Taipalsaari, Savitaipale, Suomenniemi, Joutseno, Ruokolaks, Rautjärvi, Mohla, Heinjoki, Walkjärvi, Rautus, Sakkola, Pyhäjärvi, Kexholms socknar, Metsäpirtti, Kaukola, Ilmes, Tiurula kapeller, Parikkala, Jaakkima, Uguniemi, Suistamo, Salmis, Suojärvi socknar, Leppälaks, Kidelä och Korpiselkä kapeller.

S:t Michels län.

Halfva antalet eller 12 af länets 24 församlingar hafva i verksamhet haft folkskolor till ett antal af *tjugufem*, nämligen: *Jorois* socken 3 samt *Gustaf Adolfs*, *Hirvensalmi*, *Jokkas*, *Joutsa*, *Kangasniemi*, *Kristina* socknar, *S:t Michels* landsförsamling, *Mäntyharju*, *Piek-sämäki*, *Rantasalmi* och *Sysmä* socknar enhvar 2 skolor. — De 4 folkskolorna i *Pieksämäki* och *Rantasalmi* voro nu sitt första läseår i verksamhet.

Under år 1873 har *Hirvensalmi* erhållit ytterligare anslag för nya folkskolor, men hvarken dessa, ej heller skolorna i *Leivonmäki* kapell, som förut fått sig beviljadt anslag och hvarest en goss-skola redan varit någon tid inrättad, äro nu i verksamhet.

Öfriga 11 församlingar hafva veterligen för saken ännu ingen åtgärd vidtagit, nämligen: Heinola, Luhangi socknar, Haukivuori, Jäppilä kapeller, Puumala, Sulkava, Sääminge, Kerimäki, Heinävesi socknar, Kangaslampi och Savonranta kapeller.

Kuopio län.

Endast 6 af länets 32 församlingar hafva under läseåret haft folkskolor, inalles *femton*, bland hvilka en lägre; nämligen: *Leppävirta* socken 6 (hvaribland *Warkaus* bruk med 3 och *Sorsankoski* såg med 1 skola), *Tohnajärvi* socken 4 (hvaribland *Wärtsilä* bruks 2 skolor), *Kides* socken 2 samt *Karttula* kapell, *Kondiolaks* och *Libelitz* socknar enhvar 1 skola. — 2 af dessa skolor, nämligen den i *Karttula* och socknens flickskola i *Leppävirta*, öppnades med detta läseår.

Åt 3 församlingar, nämligen *Kuopio* landsförsamling, *Kuusjärvi* kapell och *Nilsiä* socken (*Strömsdals* bruk) har under år 1873, och åt 1, nämligen *Pielisjärvi* socken, redan förut statsanslag beviljats.

I tre af dessa församlingar hafva under hösten 1873 inalles 5 skolor öppnats, nämligen 2 i hvardera af *Kuopio* landsförsamling och *Pielisjärvi* socken samt 1 i *Kuusjärvi* församling.

De 22 församlingar, som veterligen ännu icke gjort något för saken, äro: *Nurmis* socken, *Rautavaara* kapell, *Juuga*, *Ilomants*, *Eno*, *Kihtelysvaara*, *Pelgjärvi*, *Kaavi*, *Bräkylä*, *Kesälaks* socknar, *Polvijärvi*, *Kiuruvesi*, *Lapnlaks* kapeller, *Idensalmi*, *Maaninga*, *Tuusniemi*, *Pielavesi*, *Keitele*, *Rautalampi*, *Hankasalmi*, *Suonenjoki* socknar,-*Wesanto* kapell.

Wasa län.

Af samtliga 80 församlingar i lännet hafva endast följande 17 inrättat folkskolor, inalles *tjugu*, nämligen: *Keuru*, *Laukas* och *Saarijärvi* socknar enhvar 2, *Alahärmä*, *Alavo*, *Gamla Karleby*, *Ilmola*, *Kronoby*, *Laihela*, *Lappajärvi*, *Lappo*, *Lillkyro*, *Lohteå* sock-

nar, *Multia* kapell, *Munsala* socken, *Seinäjoki* kapell, *Wiitasaari* socken enhvar 1 folkskola. — Blott 2 af dessa skolor, nämligen den i Lappajärvi samt flickskolan i Laukas hafva tillkommit vid detta läseårs början.

Åt 4 församlingar, nämligen *Kauhava*, *Kivijärvi*, *Storkyro* och *Wörå* socknar, hafva under år 1873 statsanslag beviljats, hvarförutom 2 äldre skolkommuner ansökt och fått sig förökade anslag beviljade, nämligen *Alavo* och *Keuru* socknar (*Mänttä* såg). Följande 5 församlingar har dessutom förut beviljats statsanslag: *Jurva* socken, *Karstula* kapell, *Windala*, *Ylikannus* och *Ätsäri* socknar, hvarförutom *Lohteå* (för *Wälivirret* distrikt), *Saarijärvi* (för *Pylkönmäki* distrikt) och *Storkyro* likaså förut fått sig anslag tillförsäkrade, hvilka icke genom i verksamhet varande skolor tagits i anspråk under året.

Under hösten 1873 öppnades inalles 5 folkskolor i följande fyra församlingar: folkskolan för flickor i *Alavo*, folkskolan vid *Mänttä* såg och i *Kivijärvi* socken samt båda folkskolorna i *Ylikannas* socken.

De öfriga 54 församlingarna, som ännu ej ansökt om anslag af allmänna medel för folkskolors inrättande, äro: *Lappfjärds*, *Nerpes*, *Östermark* socknar, *Storå*, *Sideby*, *Bötom*, *Korsnäs*, *Kauhajoki*, *Kurikka*, *Jalasjärvi*, *Peräseinäjoki* och *Nurmo* kapeller, *Malaks*, *Solf*, *Pörtom*, *Mustasaari*, *Qveflaks* socknar, *Petalaks*, *Bergö*, *Replot*, *Ylistaro* kapeller, *Nykarleby*, *Ylihärmä* socknar, *Oravais*, *Maxmo*, *Jeppo* kapeller, *Pedersö*, *Larsmo*, *Esse*, *Teerijärvi*, *Kaustby*, *Wetil*, *Kelviå* socknar, *Nedervetil*, *Purmo*, *Perho*, *Halso*, *Ullava*, *Himango*, *Toholampi*, *Lestijärvi* kapeller, *Evijärvi*, *Kortesjärvi*, *Alajärvi* socknar, *Soini*, *Lehtimäki*, *Kuortane*,

Töysä, Pihlajavesi, Wirdois kapeller, Jyväskylä, Petäjävesi socknar, Sumiais, Uurais, Pihtipudas kapeller.

Uleåborgs län.

Af de 69 församlingarna i länet hafva blott följande 6 haft inalles *sju* folkskolor under läseåret i verksamhet: *Rovaniemi* socken 2 samt *Haapavesi*, *Limingo*; *Pudasjärvi*, *Salo* socknar och *Simo* kapell enhvar 1 skola. — Den sistnämnda kommunens folkskola äfvensom *Rovaniemi* flickskola, eller 2 skolor, började under detta läseår sin verksamhet.

Under år 1873 har *Uleåborgs* landsförsamling och dessförinnan *Kemi* socken fått sig statsanslag beviljade för inalles 3 skolor, hvilka äfven från hösten 1873 varit i verksamhet, 1 i den förra, 2 i den senare kommunen.

Följande 61 församlingar hafva deremot veterligen ännu ej gått i någon författning om inrättande af folkskolor: *Kempele*, *Törnävä*, *Temmes*, *Lumijoki* kapeller, *Uleå*, *Muhos*, *Kiimingi*, *Ijo*, *Kuusamo* socknar, *Uleå*—*Salö*, *Utajärvi*, *Haukipudas*, *Öfverkiimingi*, *Kuivaniemi*, *Jokijärvi* kapeller, *Kalajoki*, *Evijärvi*, *Pyhäjoki*, *Siijakjoki*, *Karlö* socknar, *Alavieska*, *Ylivieska*, *Rautio*, *Oulais*, *Merijärvi*, *Salo*, *Wihanti*, *Revolaks*, *Paa-vola*, *Frantzila* kapeller, *Haapajärvi*, *Pyhäjärvi*, *Kärsämäki*, *Piippola* socknar, *Reisjärvi*, *Pulkkila*, *Gestilä* kapeller, *Paldamo*, *Säresniemi*, *Hyrynsalmi*, *Suomussalmi*, *Sotkamo*, *Kuhmoniemi*, *Tervola*, *Neder-Torneå*, *Karunki*, *Öfver-Torneå*, *Kemiträsk*, *Kuolajärvi* socknar, *Kajana*, *Puolango*, *Ristijärvi*, *Turtola*, *Kolari* kapeller, *Muonioniska*, *Sodankylä*, *Kittilä*, *Utsjoki* socknar, *Enontekis* och *Enare* kapeller.

Af samtliga 465 landsförsamlingar hafva således *etthundratio* under detta läseår haft fasta folkskolor. Dessas sammanlagda antal utgjorde 182, af hvilka endast 5 lägre, eller stående småbarnsskolör; de öfriga 177 motsvarade städernas högre folkskolor. Af hela antalet folkskolor hade trettioen (31) under detta läseår öppnats. — Två af de i räkningen tagna kommunerna åtnjöto för sina skolor ej statsunderstöd, nämligen Sordavala (Siitoinska skolan) och Mäntsälä (Ehnroos'ska skolan).

Fyratiofyra församlingar, som under läseåret ej haft skola, hafva dock redan ansökt om och fått sig beviljade statsunderstöd för sådana. Af detta antal hade 21 församlingar under år 1873 fått sig nämnde förmon beviljad, och dertill under samma år 5 äldre skolkommuner fått sina förra anslag tillökta. — I 18 af dessa kommuner, som under läseåret ej haft folkskola, inrättades under hösten 1873 inalles 23 skolor, och då härtill läggas de 6 skolor, som i 6 äldre skolkommuner tillkommit under nämnde höst, utgjorde hela tillväxten af folkskolor under början af läseåret 1873—74 i landsförsamlingarne *tygumio*.

Af samtliga skolkommuner hade 55 blott *en* skola, 45 *två*, 5 (Helsinge, Lojo, Sippola, Sordavala, Jorois) *tre*, 4 (Orimattila, Perno, Wiborgs landsförsamling, Tohmajärvi) *fyra* och 1 (Leppävirta) *sex* folkskolor. I denna beräkning ingå dock även de några lägre fasta skolor, som vid bruksförsamlingar o. s. v. utgjort förberedande afdelningar för de högre.

Trehundraelfa af samtliga landsförsamlingar ha ännu ingen känd åtgärd vidtagit för erhållande af folkskolor.

Följande jemnförande tabell utvisar förhållandet mellan hela antalet kommuner samt antalet af de med stående folkskolor försedda och antalet folkskolor under de tre senaste läseåren.

Län.	Städerna.			Landsförsamlingarna.		
	Antal skol- kommuner.	Antal skolor.	Hele antalet kommuner.	Antal skolkommuner.	Antal skolor.	
Nyländs län	Hele antalet kommuner.	Antal skolor.	Hele antalet kommuner.	Antal skolkommuner.	Antal skolor.	
Abo och B:borgs	1870-71.	4	3	1870-71.	19	13
Tavastehus	1871-72.	6	1	1871-72.	21	33
Wiborgs	1872-73.	2	1	1872-73.	39	39
S:t Michels	"	5	1	"	33	21
Kuopio	"	3	1	"	24	11
Wasa	"	2	1	"	6	6
Uleåborgs	"	7	2	"	5	5
Summa	33	710	1826	74	465	70
						92
						110
						114
						152
						183

Till hvilket antal och i hvilken progression statsunderstöd blifvit särskilda kommuner beviljade, synes af följande tabell, som omfattar tiden från år 1861, då de första statsanslagen gäfvos, till utgången af år 1873.

År.	Städerna.		Landsförsamlingarna.		Summa Mark.
	Antal beviljade statsanslag.	Mark.	Antal beviljade statsanslag.	Mark.	
År 1861	—	—	2	700	700
" 1863	—	—	1	240	240
" 1864	1	—	2	1,100	1,100
" 1865	—	600	6	—	600
" 1866	—	—	—	4,000	4,000
" 1867	—	—	12	8,500	8,500
" 1868	1	1,000	18	11,760	12,760
" 1869	1	1,500	28	19,000	20,500
" 1870	4	10,000	41	29,900	39,900
" 1871	5	12,600	37	25,800	38,400
" 1872	12	25,600	24	14,600	40,200
" 1873	4	6,200	26	16,800	23,000
Summa	28	57,500	197	132,400	189,900

Obs. Då flere församlingar beviljats statsunderstöd mera än en gång, utmärker detta sammanlagda antal af 225 statsanslag icke det antal kommuner, som

erhållit sådana. Dessa församlingars antal utgöra, såsom i efterföljande tabellariska öfversigt närmare specificeras, tillsammantaget 177, af hvilka 125 under detta läseår genom inrättade skolor äfven kunnat göra an- språk på utbekommandet af de beviljade anslagen.

